

Kedves ünnepelni és megemlékezni összegyűlt gyülekezet!

Azt hiszem, mindannyiunk nevében állíthatom, hogy kisiskolás korunktól kezdve egészen életünk végéig tanuljuk a történelmet. Azt a történelmet, mely eleinte talán csak adatok, évszámok és nevek felmondásáról szól, de az évek múlásával és a végighallgatott történelem órák számának növekedésével az adatokon túl felsejlik benne valami más is: az összefüggések. Összefüggések különböző korok különböző eseményei között. A jól tanított történelem ugyanis egy idő után elkezd feltárni magát a tanulóknak. Sokaknak remélhetőleg már az iskolapadban, de biztos vagyok benne, hogy nagyon sok embernek csak később, mikor maga is elkezd élni a történelmet, mert 20-30-40 év után arra lesz figyelmes, hogy bizony a történelem nem csak egy távoli tapasztalat, hanem a mi életünk valósága is. Mert benne élünk a történelemben. Ez a felismerés pedig új örömmel és kíváncsisággal tölti el az embert az elmúlt idők kutatása felé - még azt is, aki talán korábban nem kedvelte ezt a tudományágat. A történelem egy hatalmas, évszázadokat és évezredek átölelő folyamat részévé tesz minket is. Összekapcsol minket az előtünk élő sok-sok generációval. A küzdelmekben, kihívásokban és örömeinkben pedig hatalmas erőt tud adni, ha visszatekintünk az előtünk járt nemzedékek életére és példájára, és azokat szem előtt tartva, az ő tapasztalataikból tanulva járjuk saját utunkat.

Tulajdonképpen minden nemzeti ünnepünk - és így a március 15-i megemlékezésünk is - ezzel a céllal vált kiemelt nappá az évben: hogy visszaemlékezzünk az előtünk élt magyarok életére, küzdelmeire, győzelmei és kudarcaira, és tanuljunk nemzetünk sorsfordító eseményeiből, tanuljunk az értünk a mi szabadságunkért, és boldogulásunkért is harcoló őseink történetéből, és közben tudatosítsuk magunkban: életünk nem önmagában áll, nem egyedül járjuk utunkat a Föld nevű bolygón, hanem sok-sok évezrednyi emberrel közösen, akik - bár különböző körülmények között, de mégis - hozzánk hasonló harcokat vívtak életük során. Nem egyedül járjuk utunkat a Föld nevű bolygón, hanem egy generációkat összekötő folyamat tagjaként, az elmúlt, jelenvaló és eljövendő történelem részeseiként.

Keresztyén emberként pedig egészen különös tapasztalat számunkra, hogy nem csak saját nemzetünk, vagy saját nemzeteink történelme a miénk, nem csak arra emlékezünk, hanem egy tőlünk távoli ország népének történelmére is. Egy történelem, melyben keresztyén kultúránk és hitünk gyökerezik. A zsidók történelme - mely egészen különleges módon, a Biblián keresztül - vonja be a látszólag kívülálló embereket is alakulásába. Mert ennek a történelemnek - Jézus Krisztus megváltásának köszönhetően - mi is részesei vagyunk. Mert mindaz, ami Isten kiválasztott népével történt az elmúlt évezredek során, a mi történelmünké, a mi emlékezésünké is válik a Krisztusban való hitünk által.

Olyan közös történelem ez, melyben a kezdetektől fogva nagy szerepe volt és nagy szerepe van a múltra való visszaemlékezésnek. A múlt tapasztalataiból való tanulásnak. Erről beszél nekünk mai igénk, az 5Mózes8 is. Arra hívlak most Titeket, hogy ez alapján az ige alapján nézzük meg, hogy *1. Milyen helyzetben kapja Izrael népe ezt a felszólítást Istentől? 2. Miért*

kapja Izrael népe ezt a felszólítást? 3. Mit jelent Izrael népe számára ez a felszólítás az ígéret földjének bejáratánál állva, és mit jelent a későbbi történelme során? És tegyük mindezt azért, hogy a mai megemlékezésünk, a magyar történelem egyik kiemelkedő pillanatára való visszatekintésünk ne csupán adatok és tények ismétlése legyen, hanem a történelmünkben, életünkben Isten gondviselését és szeretetét felismerő, reménységet és erőt adó ünneplésünk lehessen az Ige vizsgálata által.

Milyen helyzetben kapja Izrael népe a felszólítást?

A felolvasott igeszakasz az egyiptomi fogságból való szabadulás utáni 40. évben hangzik el Izrael körében. 40 évvel azután, hogy Mózes Isten felszólítására csapások és csodák között kivette Izrael népét Egyiptomból, ahová még József idejében érkeztek az éhező zsidók, és ahol kezdetben egyenjogú országlakók, később viszont szolgai sorba taszított kisebbségként éltek. Ebből az elnyomott helyzetből akarta őket megszabadítani Isten, sőt nem csak akarta, hanem meg is tette ezt, mégpedig úgy, hogy 10 csapást mért Egyiptom országára és a fáraóra, melynek következtében a fáraó szabadon bocsátotta Izrael népét. A nép pedig - továbbra is Mózes vezetésével - elindult az ígéret földje, Kánaán felé, melyet még Ábrahámnak ígért meg Isten. Ám mikor az ígéret földjéhez értek, és kémeket küldtek Kánaán területére, Izrael népe elbizonytalanodott. A kémek ugyanis olyan híreket hoztak, melyek emberileg nézve nem voltak túl kecsegtetőek: a kánaániak hatalmas és erős emberek, az apróbb termetű és gyengébb zsidóknak esélye sincs legyőzni őket. Izrael népe megfutamodott, nem hitt a mögötte álló Istenben és az ő hatalmában. Nem hitt annak az Istennek az erejében, aki csodálatos módon megszabadította őt Egyiptomból.

Ezért pedig Isten megharagudott a népre, és 40 év pusztai vándorlással büntette őket. Olyan vándorlással, mely során újra és újra megmutatta Izraelnek, hogy milyen hatalmas Isten is Ő, és hogy mennyire szereti hűtlen népét, hiszen vizet fakasztott nekik a sziklából, égből hulló mannával etette őket, máskor pedig fürjekkel táplálta, mikor éheznek a pusztában - ahogy azt a mai igénkben is hallhattuk. Mindezzel pedig Isten azt is megmutatta, hogy a nép élete egyedül Isten kezében van. Mert egyedül Ő dönt arról, hogy élnek-e, vagy meghalnak, éheznek-e vagy jól laknak, szomjaznak-e vagy találnak ivóvizet. Szóval, Isten 40 csodákkal teli, de mégis küzdelmes évvel büntette meg Izraelt hitetlenségéért. És még valamivel: a kivonuláskor élő, hitetlen nemzedék egyetlen tagja sem léphetett be az ígéret földjére, csak az a két kém - akik a többiekkel ellentétben biztatták a népet: higgyenek Isten ígéretének.

40 évvel később, a pusztai vándorlás végén tehát Izrael népének egy új generációja áll az ígéret földjének kapujában. Olyanok, akik az egyiptomi kivonulást követően születtek. (ez azért is lehetséges, mert akkoriban sokkal rövidebb volt az emberek életének időtartama) Ott állnak az ígéret földjének kapujában, és mielőtt belépnének Kánaánba, új hazájukba, Mózes - aki maga sem léphetett be a megígért földre, csak megláthatta azt - , még egyszer felolvassa a népnek Isten pusztában adott parancsait, és intésekkel és tanácsokkal látja el Izrael népét. A népet, mely sok sanyarúság és nélkülözés után a tejjel és mézzel folyó Kánaánba fog belépni, vagy ahogy a mai igénk is fogalmaz.

Miért kapta Izrael népe ezt a felszólítást?

Azt gondolom, hogy végignézve azon az élethelyzeten, melyben a zsidók a mai igénkben olvasható felszólítást kapják, már nem is olyan nehéz megmagyarázni, hogy miért várja el Isten a választott néptől, hogy Kánaán földjén se feledkezzen meg múltjáról. A legfontosabb dolog ugyanis, amelyet a pusztai vándorlás 40 éve alatt Izrael népének meg kellett tanulnia, az volt, hogy élete Isten kezében van. Annak az Istennek a kezében, akinek van hatalma egy óriási birodalomból sértetlenül kihozni szeretett népét, de van hatalma évtizedekre a pusztába száműzni ugyanezt a szeretett népet, ha az nem bízik benne. Izrael 40 éves tapasztalata, hogy jóléte, tápláléka, ruházata, békessége egyedül a világot teremtő Isten jóakaratótól függ, és attól, hogy engedelmeskednek-e ennek az Istennek. Mert Isten nem tűri az engedetlenséget. Isten nem tűri, hogy megfeledkezzenek róla, hogy ne Őt tiszteljék, hogy ne teljesítsék parancsolatait, vagy ne bízzanak Benne. Isten szerető Isten, de - ahogy egy ószövetségi ige is fogalmaz - féltékenyen szerető Isten. Olyan Isten, aki elvárja népétől - hogy mindazért, amit kapott, hálából - neki szolgáljon, Őt tisztelje. Nem csak akkor, mikor szűkséget lát, és segítséget remél, hanem akkor is, mikor tejjel és mézzel folyó földön él, és mindene megvan, amit csak kívánhat. Mert mindaz, amije van Isten kegyelméből van, aki el is veheti tőle. És erre kell emlékeznie Izrael népének majd a jólétben is! Hogy a jólét nem a saját érdeme, nem a szerencse műve, hanem a világot teremtő Isten kegyelme, ajándéka az Ő népe számára! Olyan ajándék, melyet el is vehet tőle, ahogyan elvette 40 évvel korábban hitetlenségük miatt, és csak később adta meg nekik. Izraelnek emlékeznie kell rá, hogy hitetlenségének, Istentől való elfordulásának következménye van.

És emlékeznie kell még valamire! Isten a pusztában is gondot viselt a kiválasztott népről, a pusztában sem hagyta őket magukra, pedig sokszor elfordultak Tőle. De Isten nem fordult el a népétől, csak tanította őket! Tanította arra az igazságra, melyet Pál apostol így fogalmaz meg: ha hűtlenek voltunk, Ő akkor is hű. Hű marad, és gondot visel!

Mit jelentett Izraelnek ez a felszólítás?

Mert Isten gondot viselt Izraelre a pusztai vándorlásban, és utána bevitte őket az ígéret földjére. Ez a gondviselés pedig Izrael legmeghatározóbb tapasztalatai közé tartozik. Olyan tapasztalat ez a zsidó nép számára, melyet a mai napig mélyen hordoz emlékezetében, kultúrájában, vallásosságában. Gondoljunk csak a páska vacsorára, mely az egyiptomi fogságból való elindulás előestéjének vacsorája volt, és a mai napig bevett gyakorlat Izraelben. Izrael évezredek óta emlékezik a pusztai vándorlásra úgy, ahogyan arra az ige is felszólítja őket. Sőt, Izrael nem csak emlékezett, hanem újra és újra átéli történelme során a pusztai vándorlás tanulságát és reménységét, hiszen például a későbbi, babiloni fogság alatt az egyiptomi fogságból való szabadulás és a pusztai vándorlás adott nekik reményt. Reményt, mely megerősítette őket: Isten nem hagyja el a választott népet. A nehézségek és szorongatások között is gondot visel róla, még akkor is, ha a nép elfordulna Tőle. Mert ennyire szereti őket!

Sőt, annyira szereti őket, hogy egyszülött Fiát küldi el értük, hogy az egyiptomi és babiloni

fogságnál sokkal nagyobb fogságból hozza ki őket: a halál fogságából. És nem csak a zsidókat, hanem minket is! Minket, akik ma itt ülünk ebben a templomban. Minket, akik Krisztus érdeméért választott néppé válhatunk, Isten országának örökösivé. Olyanokká, akikről Isten nem csak az örömben, hanem a nehéz időkben is gondot visel. Olyanokká, akiknek nem tejjel és mézzel folyó Kánaánt ígér, hanem ennél sokkal többet! Az örök életet. Ahol nincs sírás, fájdalom és halál. Ehhez pedig nincs más dolgunk, mint megvallani Krisztust Urunknak, és az életünket odaadni Istennek. Pont úgy, ahogyan azt Izrael népétől is elvárta Isten: megtartva a parancsolatait, és emlékezve az útra, amelyen a mai napig elvezetett minket. Mert ez fontos része a sokszor ingadozó hitünknek! Emlékezés az útra, melyen Isten eddigi életünkben vezetett minket. És emlékezés az útra, melyen évszázadok és évezredek alatt gondoskodott őseinkről, megtartotta és tanította őket Izrael népéhez hasonlóan, azért, hogy Krisztus megváltásának örömhíre rajtuk keresztül hozzánk is eljuthasson, és az előttünk élt generációkkal a legfontosabb közös tapasztalatunkká váljon: Jézus Krisztus érdeméért a földi életünk után az Ő örökkévalóságában az elmúlt és eljövendő évezredek hívő embereivel együtt nekünk is helyünk van. Ez a reménység pedig nagyon mélyen része a mai ünnepünknek is:, mert ez az a reménység, mely meghatározta az 1848/49-es forradalom és szabadságharc sok-sok hőséneke életét is, nem csak a szabadságharc kezdetén, hanem annak leverése után is. Akkor is, mikor sokan már a halálos ítéletük teljesítésére vártak. Mert - például az aradi vértanúk közül sokan - még a bitófa árnyékában is az elkövetkező generációkért és Krisztusba vetett hitükért imádkoztak. A halál árnyéka völgyében értünk imádkoztak! Értünk, akik ma itt ülünk ebben a templomban, rájuk emlékezünk és ünneplünk. Ünnepeljük azt az utat, melyen mindeddig vezetett bennünket Isten. Az az Isten, aki mai igéjében arra hív minket, hogy emlékezzünk az Ő vezetésére, tartsuk meg parancsolatait, és ne feledkezzünk meg róluk, akkor sem, mikor jó földön éltet minket, választott népét. Ámen